

تحلیل کانونی رابطه حمایت اجتماعی و بی‌انگیزگی دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت‌بدنی

محمد مازیاری^{۱*}، سید محمد کاشف^۲، میرحسین سید عامری^۳
^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، ^۲ ^۳ دانشیار دانشگاه ارومیه

تاریخ دریافت: ۹۲/۰۵/۰۹

تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۲/۲۰

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش تحلیل کانونی رابطه حمایت اجتماعی و بی‌انگیزگی دانش‌آموزان دوم و سوم متوسطه از مشارکت در فعالیت‌های تربیت‌بدنی مدارس بوده است.

روش‌شناسی: این پژوهش توصیفی-همبستگی و از نوع پیمایشی است که به شکل میدانی انجام شده است. ۳۸۱ نفر از دانش‌آموزان کلاس‌های دوم و سوم مقطع متوسطه شهرستان بوکان به روش تصادفی، خوشه‌ای، چندمرحله‌ای به عنوان نمونه‌های آماری انتخاب شدند و مقیاس رفتار بین‌فردی پلیتر و همکاران (۲۰۰۸) با پایایی (۰/۸۱ = r) و پرسشنامه بی‌انگیزگی در تربیت‌بدنی شن و همکاران (۲۰۱۰) با پایایی (۰/۷۸ = r) را پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش همبستگی کانونی (بنیادی) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که حمایت از استقلال با ارزشمند نبودن فعالیت‌ها ($r = -0/130$; $p < 0/05$) و جذاب نبودن فعالیت‌ها ($r = -0/166$; $p < 0/05$) رابطه منفی و معنی‌داری دارد. حمایت از شایستگی با کمبود توانایی ($r = -0/135$; $p < 0/05$)، تلاش ناکافی ($r = -0/133$; $p < 0/05$)، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها ($r = -0/197$; $p < 0/01$) و جذاب نبودن فعالیت‌ها ($r = -0/202$; $p < 0/01$) رابطه منفی و معنی‌داری دارد و حمایت از تعلق با کمبود توانایی ($r = -0/110$; $p < 0/05$)، تلاش ناکافی ($r = -0/108$; $p < 0/05$)، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها ($r = -0/157$; $p < 0/01$) و جذاب نبودن فعالیت‌ها ($r = -0/178$; $p < 0/01$) رابطه منفی و معنی‌داری دارد. همچنین، تحلیل کانونی یک مجموعه معنی‌دار را بین حمایت اجتماعی و بی‌انگیزگی دانش‌آموزان نشان داد که در آن، مجموعه حمایت اجتماعی ۱۹ درصد از تغییرات مجموعه بی‌انگیزگی را تبیین می‌کند.

نتیجه‌گیری: دبیران تربیت‌بدنی که محیط حمایتی برای دانش‌آموزان فراهم کنند، می‌توانند بر بی‌انگیزگی دانش‌آموزان تأثیر بگذارند و مشارکت آنان را در فعالیت‌های تربیت‌بدنی افزایش دهند.

واژه‌های کلیدی: انگیزش، حمایت اجتماعی، تربیت‌بدنی، تحلیل کانونی.

مقدمه

آموزش تربیت‌بدنی در مدارس آثار تربیتی و پرورشی مهمی بر دانش‌آموزان دارد و چنانچه برنامه‌های اجرایی و عملی آن به صورت اصولی انجام شود، تأثیر بسزایی در جهت رشد و تکامل جسمی، ذهنی، اجتماعی، روانی، تقویت روحیه و شکل‌پذیری اخلاق در دانش‌آموزان خواهد داشت (کارگرفرد و نادریان، ۱۳۸۵: ۴). امروزه تربیت‌بدنی در مدارس نوین، در سراسر جهان به رسمیت شناخته شده است و اهمیت فراوانی دارد. به عنوان مثال، در انگلستان آموزش تربیت‌بدنی به عنوان یکی از موضوعات پایه در برنامه درسی ملی گنجانده شده است. در ایالات متحده، برجسته‌ترین سازمان‌های حرفه‌ای مانند آکادمی آمریکایی تربیت‌بدنی و آکادمی آمریکایی کمیته پزشکی-ورزشی کودکان و وزارت بهداشت، از برنامه‌های تربیت‌بدنی طرفداری کرده و بر نقش این برنامه‌ها در ارتقای بهداشت عمومی تأکید کرده‌اند (تومانیس، ۲۰۰۱). از طرف دیگر، با وجود وعده ارتقای سلامت عمومی، انگیزش و مشارکت در فعالیت‌های تربیت‌بدنی با افزایش سن کاهش می‌یابد (مرکز کنترل و پیشگیری بیماری، ۲۰۰۴). شواهد پژوهشی از کشورهای صنعتی نشان می‌دهد که کاهش فعالیت‌های جسمانی با بالا رفتن سن، با شدیدترین کاهش در بین سنین سیزده تا هجده سالگی است (سالیس، ۲۰۰۰).

چارچوب نظری‌ای که به‌طور فزاینده‌ای برای مطالعه انگیزش در تربیت‌بدنی استفاده می‌شود نظریه خودتعیینی^۲ است. نظریه پردازان نظریه خودتعیینی (رایان و دسی^۳، ۲۰۰۰) مطرح کرده‌اند که انگیزش به‌شدت به وسیله عوامل اجتماعی در یک محیط، تحت تأثیر قرار می‌گیرد. عوامل اجتماعی که رضایت از نیازهای بنیادی شایستگی^۴، استقلال^۵ و تعلق^۶ را تسهیل کنند، می‌توانند بر انگیزش فرد تأثیر بگذارند. درحالی که عوامل اجتماعی‌ای که این نیازها را تضعیف کنند، ممکن است به بی‌انگیزگی^۷ منجر شوند. افراد زمانی بیشتر برانگیخته می‌شوند که فرصت انتخاب آزادانه فعالیت‌ها را داشته باشند (استقلال) و فعالیت‌ها را با مهارت انجام دهند (شایستگی) و احساس کنند که دیگران مهم^۸ از آن‌ها حمایت می‌شوند (تعلق) (گاگنه^۹، ۲۰۰۳).

حمایت از استقلال به رویدادها و محیط‌هایی اشاره می‌کند که فرصت انتخاب و خودهدایتی را با کمترین ارزیابی، اهداف و خواسته‌های تحمیلی فراهم می‌کنند (ریو^{۱۰}، ۲۰۰۲: ۱۹۰). برای مثال،

1. Centers for Disease Control and Prevention (CDC)
2. self-determination theory
3. Ryan & Deci
4. Competence
5. Autonomy
6. Relatedness
7. Amotivation (absence of motivation)
8. significant others
9. Gagné
10. Reeve

معلمان حامی استقلال، با اینکه اطلاعات لازم را به دانش‌آموزان ارائه می‌کنند ولی آنها را به استفاده از اطلاعاتشان برای حل یک مشکل به روش خودشان، تشویق می‌کنند (شن^۱ و همکاران، ۲۰۱۰).

حمایت از شایستگی به شبکه‌های اجتماعی‌ای که از احساس شایستگی و مهارت‌های دانش‌آموزان پشتیبانی می‌کنند، اشاره دارد. به نظر می‌رسد افراد با توجه به سطح پیشرفتشان به دنبال چالش‌هایی هستند که قابل دسترسی باشند. پس افراد با توجه به قابلیت‌هایشان نیاز دارند رضایت را در ورزش تجربه کنند تا احساس شایستگی نمایند. عوامل اجتماعی مانند بازخورد، ارتباط و پاداش می‌توانند احساس شایستگی را ارتقا دهند (رایان و دسی، ۲۰۰۰).

حمایت از تعلق به محیط‌های اجتماعی اشاره دارد که در آن افراد فرصت توسعه روابط الهام‌بخش با دیگران را دارند (شن و همکاران، ۲۰۱۰). در آموزش و پرورش، اگر معلمان به دانش‌آموزان توجه بیشتری نمایند و از ارتباط و تعامل با آنان لذت ببرند، می‌توان احساس تعلق در دانش‌آموزان را در رابطه با معلمان پرورش داد (شن و همکاران، ۲۰۱۰). شهر^۲ و همکاران (۲۰۰۳) (۲۰۰۳) نشان داده‌اند که رابطه نزدیک، با ثبات و امن با اشخاص در موضع قدرت و مهم، از جمله معلمان، یک عامل بسیار مهم برای پیشرفت کودکان و نوجوانان است.

اگر چه بسیاری از نظریه‌پردازان، انگیزش را ساختاری تک‌بعدی توصیف کرده‌اند، دسی و رایان (۲۰۰۰) استدلال کرده‌اند که انگیزش ساختاری چندبعدی دارد و رفتار فرد می‌تواند از طریق انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی صورت پذیرد. در مقایسه با انگیزش درونی (انجام فعالیت به دلیل جذابیت و لذت‌بخش بودن آن و رضایت حاصل از انجام فعالیت) و انگیزش بیرونی (انجام فعالیت به دلیل ارزش نتایج آن و برخی پاداش‌های بیرونی)، بی‌انگیزگی با کمترین خودتعیینی همراه است. بی‌انگیزگی وقتی مشاهده می‌شود که افراد قصد و تمایل ندارند در یک فعالیت خاص مشارکت کنند (تومانیس^۳، ۲۰۰۵). وقتی که یک نفر بی‌انگیزه باشد، فاقد هر گونه قصد و اراده برای عمل کردن است. افرادی که بی‌انگیزه‌اند برای انجام فعالیت ارزش قائل نیستند برای انجام آن احساس شایستگی نمی‌کنند و معتقدند که انجام کار نتیجه مورد نظر را در پی نخواهد داشت. این وقتی است که آنها قادر به تنظیم رفتارشان نیستند (دسی و رایان، ۲۰۰۰) و اغلب نتیجه احساس بی‌کفایتی و عدم کنترل بر رفتار است و غالباً منجر به ترک کردن تربیت‌بدنی و یا مدرسه می‌شود (تومانیس و همکاران، ۲۰۰۴). دانش‌آموزان ممکن است دلایل متفاوتی برای عدم مشارکت در فعالیت‌های تربیت‌بدنی داشته باشند. اعتقاد به کمبود توانایی هنگامی منجر به بی‌انگیزگی می‌شود که دانش‌آموزان مشکلات تحصیلی خود را به شایستگی کم نسبت می‌دهند و

---

1. Shen
2. Shahr
3. Ntoumanis

امید کمی به کارآمدی خود در مدرسه دارند (ویگفیلد و اکل^۱، ۲۰۰۰). همچنین بی‌انگیزگی ممکن است ناشی از تلاش ناکافی یا بی‌میلی برای تلاش کردن باشد. دانش‌آموزان ممکن است مایل نباشند رفتاری را انجام دهند که تطبیق آن رفتار با سبک زندگی‌شان دشوار باشد (لیگولت^۲ و همکاران، ۲۰۰۶). به علاوه، ارزشمند نبودن یک فعالیت هم، منجر به بی‌انگیزگی می‌شود. ویگفیلد و اکل (۲۰۰۰) نشان دادند که ارزشمند نبودن تحصیل در مدرسه به بی‌انگیزگی جدی منجر می‌شود. همچنین، نتایج تحقیق رستگار و همکاران (۱۳۸۷) نشان داد که تلاش و ارزش تکلیف (فعالیت) بر عملکرد ورزشی دانش‌آموزان اثر مستقیم دارند. جذاب نبودن یک فعالیت هم می‌تواند منجر به بی‌انگیزگی شود. آینلی^۳ و همکاران (۲۰۰۲) اشاره می‌کنند که افراد باید لذت و خوشی را در یک فعالیت تجربه کنند تا بتوانند رفتاری اثربخش داشته باشند. لیگولت و همکاران (۲۰۰۶) بیان می‌کنند اگر چه بی‌انگیزگی بیشتر از درون فرد سرچشمه می‌گیرد، بسیاری از تکالیف و فعالیت‌های مدرسه برای ایجاد انگیزش در دانش‌آموزان جهت انجام بهتر، به اندازه کافی امیدبخش و جذاب نیستند.

در تحقیقات زیادی تأثیر حمایت اجتماعی بر مشارکت ورزشی افراد مختلف بررسی شده است، مثلاً، قاندى و همکاران (۱۳۸۹) نشان دادند که بین حمایت اجتماعی و مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی رابطه معنی‌داری وجود دارد و میزان مشارکت ورزشی زنان با حمایت اجتماعی بالا و متوسط، بیشتر از زنان با حمایت اجتماعی پایین بود. نتیجه تحقیق سوو^۴ و همکاران (۲۰۱۱) نیز نشان داد که ارزشمند نبودن فعالیت‌های جسمانی در دانش‌آموزان متوسطه، بیشتر به سطوح پایین حمایت اجتماعی خانواده و دوستان مربوط می‌شود و حمایت اجتماعی پایین خانواده با غیرفعال بودن دانش‌آموزان در ارتباط است.

برخی از تحقیقات نیز تأثیر حمایت اجتماعی و ارضای نیازهای بنیادی را بر انگیزش تحصیلی و انگیزش مشارکت ورزشی مورد بررسی قرار داده‌اند. در زمینه تحصیلی، کاوسیان و همکاران (۱۳۸۶) نشان دادند که نگرش دانش‌آموز به مدرسه و ادامه تحصیل و تعامل با همسالان می‌تواند بی‌انگیزگی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. لیگولت و همکاران (۲۰۰۶) نیز نشان دادند که بین حمایت اجتماعی معلم و بی‌انگیزگی تحصیلی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. حمایت از استقلال، شایستگی و تعلق با مؤلفه‌های بی‌انگیزگی (کمبود توانایی، تلاش ناکافی، ارزشمند نبودن تکلیف و جذاب نبودن تکلیف) به‌طور منفی رابطه معنی‌داری داشتند. خوش‌کنش و همکاران

---

1. Wigfield & Eccles
2. Legault
3. Ainley
4. Hsu

(۱۳۸۹) نیز نشان دادند که نیازهای بنیادین و حمایت اجتماعی می‌توانند بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان تأثیرگذار باشند.

رین بوث^۱ و همکاران (۲۰۰۴) نیز تحقیقی روی بازیکنان نوجوان فوتبال و کریکت انجام دادند. نتایج نشان داد که ادراک ورزشکاران از حمایت از استقلال، جو انگیزشی تبحر محور و حمایت اجتماعی فراهم شده از سوی مربیان، رضایت ورزشکاران از استقلال، شایستگی و تعلق را پیش‌بینی کرده بود. شفابخش و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که تمرین و تعلیم مفاهیم آمادگی در دانش‌آموزان نوجوان، روی برخی عوامل آمادگی جسمانی مرتبط با سلامتی تأثیرگذار است و موجب افزایش سطح دانش و تغییر نوع نگرش افراد می‌شود و سطح انگیزه درونی را بالا می‌برد.

نتایج تحقیق تومانیس (۲۰۰۵) نشان داد که حمایت فراهم شده از سوی معلمان تربیت‌بدنی با ارضای نیازهای دانش‌آموزان در ارتباط است که به نوبه خود انگیزه خودتعیینی را پیش‌بینی می‌کند و انگیزه خودتعیینی منجر به مشارکت بیشتر دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت‌بدنی در طول سال تحصیلی می‌شود. ستاندج^۲ و همکاران (۲۰۰۶) نشان دادند که ادراک دانش‌آموزان از حمایت اجتماعی نشان داده شده توسط معلمانشان، به‌طور مثبت پیش‌بینی کننده شایستگی، استقلال و تعلق ادراک شده در دانش‌آموزان است، که هر یک از آنها به‌طور مثبت با جهت‌گیری انگیزشی دانش‌آموزان در تربیت‌بدنی در ارتباط هستند. آموروس و بوچر^۳ (۲۰۰۷) تحقیقی روی ورزشکاران دبیرستانی انجام دادند. نتایج نشان داد که درجه‌ای که ورزشکاران در تعاملاتشان، مربیان خود را حامی درک کنند، با سه نیاز شایستگی، استقلال و حس ارتباط (تعلق) ورزشکاران در ارتباط مثبت است. نتیجه پژوهش زردشتیان و همکاران (۱۳۹۱) که روی بازیکنان زن نخبه لیگ هندبال انجام دادند، نشان داد که رفتارهای حمایتی- خودپیروی با انگیزش درونی و انگیزش بیرونی رابطه مثبت و معنی‌دار و با بی‌انگیزگی بازیکنان همبستگی منفی و معنی‌داری دارد. نتایج پژوهش شن و همکاران (۲۰۱۰) نشان داد که حمایت ناکافی دبیران از استقلال، شایستگی و تعلق با انواع مختلف بی‌انگیزگی در ارتباط است و بی‌انگیزگی از تلاش در کلاس و قصد مشارکت در تربیت‌بدنی ممانعت می‌کند. همچنین، حمایت از شایستگی و تعلق با انواع بی‌انگیزگی در ارتباط معکوس بودند و حمایت از استقلال با ارزش فعالیت و ویژگی‌های فعالیت در ارتباط بود. ژانگ^۴ و همکاران (۲۰۱۱) نشان دادند که حمایت فراهم شده از سوی دبیران تربیت‌بدنی به‌طور مثبت با ارضای نیازهای استقلال، شایستگی، تعلق و مشارکت در فعالیت‌های جسمانی در دانش‌آموزان متوسطه رابطه دارد. احمدی و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیقی به بررسی رابطه بین جو انگیزشی ادراک شده، نیازهای

---

1. Reinboth
2. Standage
3. Amorose & Butcher
4. Zhang

روانی بنیادی و انگیزه خودتعیینی در ورزشکاران مرد جوان پرداختند. نتایج نشان داد که جو تبحر محور، به طور مثبت با همه نیازهای بنیادی (شایستگی، استقلال و تعلق) در ارتباط بود. همچنین، رابطه منفی ای بین جو تبحر محور با بی انگیزگی وجود داشت. همچنین بی انگیزگی به طور منفی با استقلال، شایستگی و تعلق، رابطه معنی داری داشت. نتایج تحقیق هوو^۱ و همکاران (۲۰۱۳) نشان داد، دانش آموزانی که در فعالیت های تربیت بدنی حق انتخاب نداشتند، حمایت از استقلال کمتری را گزارش کردند و دانش آموزانی که حق انتخاب فعالیت ها را داشتند، سطح بالاتری از فعالیت بدنی را نسبت به سایر دانش آموزان نشان دادند. یافته های آن ها نشان داد که ارائه انتخاب در فعالیت های تربیت بدنی مدارس ممکن است حمایت از استقلال ادراک شده و سطح فعالیت بدنی را در کلاس ارتقا دهد. لودویک و پایبس^۲ (۲۰۱۳) نشان دادند، دانش آموزانی که در تربیت بدنی اختیاری ثبت نام کرده بودند، انگیزش (حمایت از استقلال ادراک شده، خودکارآمدی و ارزشمند بودن فعالیت ها) و فعالیت بدنی بیشتری نسبت به سایر دانش آموزان داشتند. همچنین، دانش آموزانی که ثبت نام نکرده بودند، نگرانی های اجتماعی بیشتری داشتند و فعالیت های بدنی و رقابت را دوست نداشتند و برای آن ارزش کمتری قائل بودند.

بنابراین، با توجه به مطالب گفته شده و اینکه تربیت بدنی می تواند سهم آموزشی مهمی در رشد شخصی دانش آموزان داشته باشد و فرصتهایی برای لذت بردن، یادگیری مهارت های حرکتی جدید و همکاری با دیگران فراهم کند، همچنین اهمیت و نقشی که در سلامت عمومی جامعه دارد، شناسایی عوامل مهم و تأثیرگذار بر بی انگیزگی دانش آموزان از مشارکت در فعالیت های تربیت بدنی مدارس اهمیت زیادی دارد. همچنین، توجه به این نکته که مشارکت در فعالیت های تربیت بدنی مدارس اجباری است و دانش آموزان نمی توانند به دلخواه خود از مشارکت در فعالیت های تربیت بدنی امتناع کنند، اهمیت موضوع را بیشتر آشکار می کند. از طرف دیگر، مرور تحقیقات انجام شده نشان می دهد که بیشتر تحقیقات به بررسی تأثیر حمایت اجتماعی بر انگیزش مشارکت ورزشی پرداخته اند و بی انگیزگی کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. به علاوه، در تحقیقات داخلی نیز، انگیزش برای آموزش تربیت بدنی به ندرت با توجه به نظریه خودتعیینی اندازه گیری شده است و تعداد کمی از ویژگی های انگیزشی آن به خصوص درباره دبیران تربیت بدنی و دانش آموزان شناسایی شده اند. به هر حال، با توجه به اینکه تحقیقات کمی در زمینه بی انگیزگی وجود دارد، هدف از این پژوهش بررسی رابطه حمایت اجتماعی و بی انگیزگی دانش آموزان در فعالیت های تربیت بدنی است و اینکه آیا حمایت اجتماعی دبیران تربیت بدنی از دانش آموزان می تواند بی انگیزگی آنان را پیش بینی کند؟

1. How

2. Lodewyk & Pybus

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش توصیفی-همبستگی، از نوع همبستگی بنیادی^۱ یا کانونی بود، زیرا هدف از این پژوهش، پی بردن به تغییرات چندین متغیر ملاک (بی‌انگیزگی) بر اساس متغیرهای پیش‌بین (حمایت اجتماعی) بود. با توجه به اینکه متغیر پیش‌بین از یک مجموعه سه متغیری از رفتار بین‌فردی تشکیل شده است که از لحاظ نظری با یکدیگر ارتباط دارند و با یکدیگر هم‌خطی شدید دارند، در این حالت استفاده از رگرسیون ممکن نیست (هومن، ۱۳۸۴: ۲۴۶). در نتیجه روش تحلیل همبستگی بنیادی مورد استفاده قرار گرفت. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پایه دوم و سوم مقطع متوسطه شهرستان بوکان در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ بود (۶۵۸۶ نفر)، که ۴۰۰ دانش‌آموز به روش تصادفی، خوشه‌ای و چندمرحله‌ای به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. به این منظور، شهر به پنج منطقه شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز تقسیم شد و از هر منطقه به طور تصادفی یک دبیرستان پسرانه و یک دبیرستان دخترانه انتخاب شد. سپس در هر دبیرستان یک کلاس از پایه دوم و یک کلاس از پایه سوم به طور تصادفی انتخاب شد و پرسشنامه‌ها به‌طور تصادفی بین تعدادی از دانش‌آموزان توزیع شد و پس از حدود نیم ساعت جمع‌آوری شد. تعداد دختر و پسر در هر پایه بر اساس درصدی که نسبت به کل جامعه آماری داشتند، تعیین شد. به دلیل خدشه‌دار بودن، تعدادی از پرسشنامه‌ها کنار گذاشته شد و ۳۸۱ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای سنجش حمایت اجتماعی، از مقیاس رفتار بین‌فردی^۲ پلیرتر^۳ و همکاران (۲۰۰۸) استفاده شد. این پرسشنامه برای سنجش میزان حمایت اجتماعی دبیران تربیت‌بدنی از دانش‌آموزان در زنگ تربیت‌بدنی، ساخته شده است و شامل دوازده سؤال است که سه مؤلفه حمایت از استقلال، حمایت از شایستگی و حمایت از تعلق را در مقیاس لیکرت در پنج طیف (هیچ وقت=۱ تا همیشه=۵) می‌سنجد. پایایی خرده‌مقیاس‌های این پرسشنامه در یک پژوهش مقدماتی روی سی نفر از دانش‌آموزان متوسطه در شهرستان بوکان به روش آلفای کرونباخ برای حمایت از استقلال ۰/۷۱، حمایت از شایستگی ۰/۷۶ و حمایت از تعلق ۰/۷۴ به دست آمد. برای سنجش علل بی‌انگیزگی دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت‌بدنی مدارس، از پرسشنامه بی‌انگیزگی در تربیت‌بدنی^۴ شن و همکاران (۲۰۱۰) استفاده شد، این پرسشنامه شامل شانزده سؤال است که چهار مؤلفه کمبود توانایی، تلاش ناکافی، ارزشمند نبودن فعالیت و جذاب نبودن فعالیت را در مقیاس لیکرت در پنج طیف (اصلاً مطابق دلیل من نیست=۱ تا کاملاً مطابق دلیل من است=۵) می‌سنجد. پایایی خرده‌مقیاس‌های این پرسشنامه هم در یک پژوهش مقدماتی

-
1. Canonical Correlation
  2. Interpersonal Behavior Scale (IBS)
  3. Pelletier
  4. Amotivation Inventory-Physical Education (AI-PE)

۱- حمایت از استقلال	۱/۰۰							
۲- حمایت از شایستگی	۰/۷۱۴**	۱/۰۰						
۳- حمایت از تعلق	۰/۶۹۴**	۰/۷۰۶**	۱/۰۰					
۴- کمبود توانایی	-۰/۰۹۳	-۰/۱۳۵*	-۰/۱۱۰*	۱/۰۰				
۵- تلاش ناکافی	-۰/۰۹۴	-۰/۱۳۳*	-۰/۱۰۸*	۰/۶۶۸**	۱/۰۰			
۶- ارزشمند نبودن فعالیت	-۰/۱۳۰*	-۰/۱۹۷**	-۰/۱۵۷**	۰/۵۹۵**	۰/۶۲۷**	۱/۰۰		
۷- جذاب نبودن فعالیت	-۰/۱۶۶*	-۰/۲۰۲**	-۰/۱۷۸**	۰/۴۸۶**	۰/۵۶۰**	۰/۶۰۵**	۱/۰۰	

* $p < 0.05$ ، ** $p < 0.01$

برای بررسی رابطه مجموعه حمایت اجتماعی (حمایت از استقلال، حمایت از شایستگی و حمایت از تعلق) با مجموعه عوامل بی‌انگیزگی (کمبود توانایی، تلاش ناکافی، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها و جذاب نبودن فعالیت‌ها) از تحلیل همبستگی کانون (بنیادی) استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ آورده شده است.

هدف همبستگی کانونی، به دست آوردن ترکیبی خطی از متغیرهای مستقل (پیش‌بین) است که بالاترین همبستگی را با ترکیبی خطی از متغیرهای وابسته (ملاک) داشته باشد. همبستگی کانونی می‌تواند به‌طور متوالی حداکثر به تعداد مؤلفه‌های متغیر کوچک‌تر، تابع کانونی را استخراج کند. با توجه به اینکه در این تحقیق متغیر حمایت اجتماعی سه مؤلفه دارد، نتایج تحلیل سه تابع کانونی را نشان می‌دهد. با توجه به جدول ۳، مقدار χ^2 دو برای تابع کانونی اول متغیرهای پیش‌بین و ملاک ۴۲/۱۰ است که در سطح $p < 0.05$ معنی‌دار است. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که یک مجموعه معنی‌دار از متغیرهای پیش‌بین و ملاک در داده‌ها وجود دارد. رابطه این مجموعه ۰/۴۴ است و مجموعه رفتار حمایت اجتماعی ۱۹ درصد از تغییرات مجموعه بی‌انگیزگی را تبیین می‌کند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که توابع کانونی دوم و سوم متغیرهای پیش‌بین و ملاک رابطه معنی‌داری ندارند ($p > 0.05$).

جدول ۳. تحلیل همبستگی کانونی رابطه مجموعه حمایت اجتماعی با مجموعه بی‌انگیزگی

تابع کانونی	همبستگی کانونی	واریانس تبیین شده	لامبدای ویکلز	خی دو	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
اول	۰/۴۴	۰/۱۹	۰/۷۸	۴۲/۱۰	۱۲	۰/۰۰۳
دوم	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۹۸	۴/۶۳	۶	۰/۵۹
سوم	۰/۰۶	۰/۰۰۳	۰/۹۹	۱/۷۲	۲	۰/۷۹

در جدول ۴ نتایج بررسی مجموعه معنی‌دار متغیرهای پیش‌بین و ملاک و نحوه ارتباط آن‌ها آورده شده است.

خواهد بود (۲۰۰۷: ۵۸۷). بنابراین، متغیرهای معنی‌دار در مجموعه حمایت اجتماعی شامل حمایت از استقلال (۰/۷۳-)، حمایت از شایستگی (۰/۹۸-) و حمایت از تعلق (۰/۸۲-) است. در مجموعه بی‌انگیزگی، متغیرهای معنی‌دار شامل کمبود توانایی (۰/۶۰)، تلاش ناکافی (۰/۵۹)، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها (۰/۸۷) و جذاب نبودن فعالیت‌ها (۰/۹۱) است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش بررسی رابطه حمایت اجتماعی و بی‌انگیزگی دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت‌بدنی بود. روابط بین‌فردی و درک دانش‌آموزان از رفتار معلمان در کلاس از عوامل مهم و تعیین‌کننده در انگیزش و تعامل دانش‌آموزان هستند (بیگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۱). همچنین محیط اجتماعی در ورزش از طریق برنامه‌های تمرینی مختلف و به‌ویژه، رفتار و سبک بین‌فردی مربی، می‌تواند نقش مهمی در شکل دادن تجارب روانی ورزشکاران، ناشی از مشارکت ورزشی آن‌ها داشته باشد (مگیو و والراند^۲، ۲۰۰۳). نتایج پژوهش نشان داد که حمایت از استقلال با ارزشمند نبودن جذاب نبودن فعالیت‌ها رابطه منفی و معنی‌داری دارد، ولی با کمبود توانایی و تلاش ناکافی رابطه معنی‌داری ندارد که با نتیجه تحقیق شن و همکاران (۲۰۱۰) همخوانی دارد. حمایت از استقلال بر انگیزش درونی مؤثر است. دانش‌آموزانی که در تربیت‌بدنی برای فعالیت‌های خود احساس استقلال کنند، بیشتر از نظر درونی برانگیخته می‌شوند (هاساندر^۳ و همکاران، ۲۰۰۳). حمایت از استقلال شامل ارائه انتخاب، فرصت ابتکار عمل و کار مستقل، در نظر گرفتن دیدگاه دیگران و تحسین کردن احساسات و ارائه بازخورد درباره شایستگی ورزشکاران است (مگیو و والراند، ۲۰۰۳). حق انتخاب و تصدیق احساسات می‌تواند حس خود-آغازی را ارتقا دهد، بنابراین رضایت از نیاز به استقلال را فراهم می‌کند. دبیران تربیت‌بدنی می‌توانند فرصت ابتکار عمل و کار کردن مستقل را برای دانش‌آموزان فراهم کنند. چنین رویکردی می‌تواند منجر به نتایج مثبت شود و بی‌انگیزگی دانش‌آموزان را کاهش دهد. ریو (۲۰۰۶) بیان می‌کند، معلمان حامی استقلال، روابطشان با دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشند، فرصت‌های بیشتری برای انتخاب فراهم می‌کنند و پیشرفت دانش‌آموزان را تحسین می‌کنند. ریو (۲۰۰۶) بیان می‌کند، معلمان حامی استقلال، روابطشان با دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشند، فرصت‌های بیشتری برای انتخاب فراهم می‌کنند و پیشرفت دانش‌آموزان را تحسین می‌کنند. به‌طور کلی، افرادی که نیازهایشان توسط چنین شرایط

---

1. Bieg
2. Mageau & Vallerand
3. Hassandra

محیطی‌ای حمایت شود، انگیزش درونی بیشتری از خود نشان می‌دهند. در نتیجه در انجام فعالیت‌ها کمتر بی‌انگیزه می‌شوند.

همچنین، حمایت از شایستگی با کمبود توانایی، تلاش ناکافی، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها و جذاب نبودن فعالیت‌ها رابطه منفی و معنی‌داری داشت که با نتیجه تحقیقات لیگولت و همکاران (۲۰۰۶) و شن و همکاران (۲۰۱۰) همخوانی دارد. با توجه به اینکه معلمان مهم‌ترین عامل برای دریافت اطلاعات و حمایت از توانایی دانش‌آموزان در مدرسه هستند، داشتن تعامل بیشتر بین دبیر و دانش‌آموز برای پرورش و افزایش انگیزش دانش‌آموزان حیاتی است. شن و همکاران (۲۰۱۰) بیان می‌کنند که عدم ارائه اطلاعات و دستورالعمل‌های مورد نیاز در مورد با فعالیت‌ها، نیاز شایستگی در دانش‌آموزان را به مخاطره می‌اندازد و منجر به بی‌انگیزگی می‌شود. دانش‌آموزانی که درک بالایی از شایستگی خود دارند، به احتمال کمتر در تربیت‌بدنی به‌طور بیرونی برانگیخته یا بی‌انگیزه می‌شوند. با این حال، کسانی که درمی‌یابند فاقد شایستگی جسمی هستند، معمولاً تربیت‌بدنی را تجربه‌ای بی‌معنی می‌دانند و فقط به این دلیل که مجبورند یا به دلیل ترس از تنبیه در آن شرکت می‌کنند (تومانیس، ۲۰۰۱). درک شایستگی بسیار مهم است و می‌تواند تأثیر بیشتری بر انگیزش داشته باشد. در تربیت‌بدنی درک شایستگی دارای نقش بسیار مهمی است، زیرا برخی از دانش‌آموزان هیچ تجربه قبلی‌ای در فعالیت‌های ورزشی ندارند. بنابراین، کسانی که احساس کنند شایستگی لازم را دارند، به احتمال زیاد فعالیت‌های تربیت‌بدنی را جالب و سرگرم‌کننده می‌دانند و می‌خواهند در آن شرکت کنند و بیشتر به توسعه مهارت‌های ورزشی خود بپردازند (همان). با توجه به اینکه ارضای نیاز به شایستگی می‌تواند به رفتار خودمختاری منجر شود، معلمان وقتی می‌توانند تجارب شایستگی را ارتقا دهند که روی تلاش دانش‌آموزان تمرکز و بر توانایی‌های خود فرد تکیه کنند و بر اساس عملکرد گذشته‌اش، او را ارزیابی نمایند (بیگ و همکاران، ۲۰۱۱). نتایج تحقیق تومانیس (۲۰۰۱) نشان داد که ادراک شایستگی مهم‌ترین میانجی (تعدیل‌کننده) روانی برای مشارکت در فعالیت‌های تربیت‌بدنی است. اگر دانش‌آموزان احساس کنند که در کلاس تربیت‌بدنی شایسته هستند، از مشارکت خود لذت می‌برند و در فعالیت‌های تربیت‌بدنی با میل و رغبت بیشتری شرکت می‌کنند.

حمایت از تعلق نیز با کمبود توانایی و تلاش ناکافی ارزشمند نبودن و جذاب نبودن فعالیت‌ها رابطه منفی و معنی‌داری دارد که با نتیجه تحقیقات لیگولت و همکاران (۲۰۰۶) و شن و همکاران (۲۰۱۰) همخوانی دارد. دانش‌آموزانی که رفتار حمایتی معلمان را نامناسب درک کنند، احساس تعلق کمتری به معلمان خود خواهند داشت به‌طوری‌که، دانش‌آموزان حمایت و دلسوزی معلمان را کمتر احساس می‌کنند (شن و همکاران، ۲۰۱۰). احساس تعلق به عنوان یک محرک مهم برای تعامل که ساختار کلیدی در انگیزش است در نظر گرفته شده است. ارتباط معلم و دانش‌آموز، به

معنی پذیرش، احترام و احساس توجه است (بیگ و همکاران، ۲۰۱۱). روابط و نزدیکی معلم و دانش‌آموز اهمیت زیادی دارد. در اوایل نوجوانی، احساس کودکان از حمایت معلم، امید به موفقیت و ارزش‌ها، همچنین تلاش، تعامل و عملکرد را پیش‌بینی می‌کند. روابط با معلمان به دلیل نقش‌های مختلفی که معلمان می‌توانند داشته باشند، به عنوان یک عامل نیرومند در نظر گرفته شده است (فورر و اسکینر^۱، ۲۰۰۳). در نتیجه، دانش‌آموزانی که احساس می‌کنند معلم آنان را نادیده می‌گیرد، بیشتر احتمال دارد که به توانایی‌های خود شک کنند. از مشارکت چنین دانش‌آموزانی در فعالیت‌های تربیت‌بدنی باید تعجب کرد. اهمیت وابستگی‌های بین‌فردی برای ایجاد انگیزش در دانش‌آموزان بسیار حیاتی است. فورر و اسکینر (۲۰۰۳) بیان می‌کنند که ارتباط، احساسی خاص و مهم است که مشارکت را ارتقا می‌دهد و رفتارهای مثبت مانند تلاش، پشتکار و مشارکت را به همراه دارد و احساسات مثبت مانند علاقه و شور و شوق را تقویت و عواطف منفی مانند اضطراب و خستگی را تعدیل خواهد کرد. کودکانی که احساس عدم تعلق با همراهان اصلی اجتماعی کنند، سخت‌تر در فعالیت‌ها مشارکت می‌کنند و به راحتی بی‌حوصله، نگران و ناامید می‌شوند. معلمان می‌توانند انگیزش دانش‌آموزان را از طریق پاداش، مدیریت کلاس درس و برنامه‌داری تحت تأثیر قرار دهند.

همچنین نتیجه تحلیل کانونی نشان داد که مجموعه حمایت اجتماعی قادر به پیش‌بینی مجموعه بی‌انگیزگی دانش‌آموزان است. این مجموعه شامل تمام مؤلفه‌های حمایت اجتماعی (حمایت از استقلال، حمایت از شایستگی و حمایت از تعلق) و تمام عوامل بی‌انگیزگی (کمبود توانایی، تلاش ناکافی، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها و جذاب نبودن فعالیت‌ها) است، به طوری که حمایت اجتماعی دبیران تربیت‌بدنی ۱۹ درصد از تغییرات بی‌انگیزگی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند که با نتایج تحقیقات ستاندج و همکاران (۲۰۰۵) و شن و همکاران (۲۰۱۰) همخوانی دارد. وجود بارهای کانونی منفی در مجموعه حمایت اجتماعی و بارهای کانونی مثبت در مجموعه بی‌انگیزگی، نشان‌دهنده آن است که این ارتباط به‌طور معکوس برقرار است، بدین معنی که اگر حمایت اجتماعی دبیران تربیت‌بدنی از دانش‌آموزان کاهش یابد، بی‌انگیزگی دانش‌آموزان برای مشارکت در فعالیت‌های تربیت‌بدنی افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر اگر دانش‌آموزان احساس کنند دبیران تربیت‌بدنی از استقلال، آزادی، ابتکار عمل، شایستگی و احساس تعلق آن‌ها بیشتر حمایت می‌کنند، به قابلیت‌ها و توانایی‌های خود بیشتر اعتماد می‌کنند و در فعالیت‌های تربیت‌بدنی تلاش و کوشش بیشتری خواهند داشت و احساس رضایت بیشتری خواهند کرد.

نتایج این تحقیق همسو با نظریه خودتعیینی است و نشان می‌دهد اگر دانش‌آموزان، دبیران تربیت‌بدنی را حامی استقلال، شایستگی و تعلق خود بدانند، بی‌انگیزگی آنان کاهش می‌یابد. در

واقع، شاخص‌های مشاهده‌شده برای مؤلفه‌های حمایت از استقلال، شایستگی و تعلق می‌توانند به‌طور معکوس عوامل بی‌انگیزگی را پیش‌بینی کنند. علاوه براین، نتایج غیرمستقیم نشان می‌دهند که محیط حمایتی به‌طور مثبت بر انگیزش درونی تأثیر می‌گذارد. یافته‌های این تحقیق اهمیت ایجاد محیط حمایتی دبیر تربیت‌بدنی را نشان می‌دهد، زیرا محیط حمایتی می‌تواند ارضای نیازها، انگیزش خودمختار و واکنش‌های انطباقی را توسعه دهد و عدم ارضای نیازهای استقلال، شایستگی و تعلق انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی را پیش‌بینی می‌کند.

در مجموع یافته‌های این تحقیق و تحقیقات قبلی نشان می‌دهند که دبیران تربیت‌بدنی باید با فراهم کردن محیط حمایتی و تقویت انگیزش درونی دانش‌آموزان، زمینه مشارکت بیشتر آنان را مهیا سازند. به‌طوری که نظریه خودتعیینی ادعا می‌کند که انگیزش درونی منجر به تلاش بیشتر، خلاقیت و یادگیری باکیفیت‌تر در فعالیت‌ها می‌شود (رایان و دسی، ۲۰۰۰). از طرف دیگر، ترویج انگیزش خودتعیینی (از طریق محیط حمایتی) ممکن است در ارتقای فعالیت‌های جسمانی پس از دوران تحصیل نیز مؤثر باشد (ستاندج، ۲۰۰۵).

با توجه به نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود که دبیران تربیت‌بدنی راهبردهایی را به کار گیرند که به تسهیل ارضای نیازهای استقلال، شایستگی و تعلق منجر شود. زیرا ارضای این نیازها بسیار حیاتی است و به افزایش انگیزش درونی و مشارکت بیشتر دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت‌بدنی منجر می‌شود. به منظور تقویت حمایت از استقلال، دبیران تربیت‌بدنی باید فرصت‌های انتخاب بیشتری برای دانش‌آموزان مهیا کنند (مثلاً رشته‌های ورزشی فعال مدرسه را افزایش دهند). فرصت‌های بیشتری برای درگیر کردن دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی فراهم کنند (مثلاً نمایش مهارت دانش‌آموزان برای همکلاسی‌ها، داوری کردن بازی، کمک در برگزاری مسابقات). برای ارتقای حمایت از شایستگی بهتر است دبیران تربیت‌بدنی بر اساس معیارهای خود-ارجاعی دانش‌آموزان را ارزیابی کنند. تومانیس (۲۰۰۵) بیان می‌کند، زمانی که معلمان معیارهای فردی را برای ارزیابی و پاداش دادن به عملکرد دانش‌آموزان مورد استفاده قرار می‌دهند، دانش‌آموزان به دلیل اینکه نتایج ارزشیابی بیشتر در کنترل خودشان است، کمتر از فرایندهای ارزشیابی می‌ترسند و احساس شایستگی بیشتری می‌کنند. برای تقویت ارتباط و حس تعلق در دانش‌آموزان، دبیران تربیت‌بدنی می‌توانند جو انگیزشی گرم، صمیمی و مطلوب ایجاد کنند و ساختار پاداش‌دهی به دانش‌آموزان را اصلاح نمایند. ارتباط مؤثر کلید مربیگری و تدریس موفقیت‌آمیز است، به‌ویژه وقتی بازیکنان کم‌سن و سال باشند (۶-۱۶ ساله) (واعظ موسوی و مسیبی، ۱۳۸۵: ۳۳۹). جو انگیزشی که تأکید بر همکاری دارد و دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا به همدیگر کمک کنند تا بیشتر یاد بگیرند و پیشرفت کنند، انگیزش درونی را تقویت می‌کند. پس همکاری، ذاتاً یک فعالیت را جالب‌تر می‌کند، در حالی که رقابت میان دانش‌آموزان می‌تواند انگیزش درونی آنان را نسبت به فعالیت

تضعیف کند (تومانیس، ۲۰۰۱). همچنین، دبیران تربیت‌بدنی می‌توانند با برخورد‌های عاطفی مناسب و بهبود جنبه‌های ساختاری و سازمانی کلاس تربیت‌بدنی (مانند مدت زمان کلاس، داشتن برنامه و تمهیدات مناسب در شرایط جوی نامناسب، دادن فرصت یکسان به همه دانش‌آموزان، فراهم کردن امکانات رشته‌های ورزشی جدید و معرفی آن‌ها به دانش‌آموزان) بی‌انگیزگی را کاهش دهند.

در این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت. این تحقیق به‌طور مقطعی انجام و به دانش‌آموزان پایه دوم و سوم متوسطه شهرستان بوکان محدود بود. همچنین، تفاوت‌های فرهنگی، وضعیت اقتصادی و شرایط محیطی در این پژوهش در نظر گرفته نشده است. هرچند یافته‌های موجود نشان می‌دهد که محیط حمایتی‌ای که دبیر تربیت‌بدنی ایجاد می‌کند بر مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیت‌بدنی تأثیر گذار است، اما لازم است در تحقیقات آینده عوامل اجتماعی دیگری مانند همسالان، والدین، محیط و امکانات مدرسه مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- خوش‌کنش، ابوالقاسم؛ اسدی، مسعود؛ شیرعلی پور، اصغر و کشاورز افشار، حسین (۱۳۸۹). نقش نیازهای بنیادین و حمایت اجتماعی در سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان مقطع متوسطه، روانشناسی کاربردی، شماره ۱، صص ۸۲-۹۴.
- رستگار، احمد؛ حجازی، الهه؛ جمشیدی، اکبر (۱۳۸۷). ارتباط متغیرهای شناختی- انگیزشی با عملکرد ورزشی دانش‌آموزان، فصلنامه المیک، شماره ۲، صص ۶۳-۷۴.
- زردشتیان، شیرین؛ احمدی، بهشت؛ آزادی، آزاده (۱۳۹۱). ارتباط رفتارهای حمایتی- خودپیروی مربیان با انگیزش خودمختاری و تعهد ورزشی بازیکنان زن نخبه لیگ هندبال، دوفصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، شماره ۳، صص ۱۵۵-۱۷۷.
- شفافبخش، سیدرفیع؛ شفیع‌زاده، محسن؛ دهخدا، محمدرضا (۱۳۹۱). اثر تمرین و تعلیم مفاهیم آمادگی بر عوامل آمادگی جسمانی در دانش‌آموزان نوجوان: نقش واسطه‌ای دانش و انگیزش درونی، دوفصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، شماره ۳، صص ۱-۱۴.
- قائدی، هادی؛ نوبخت، رضا؛ دانشجو، عبدالحمید (۱۳۸۹). تأثیر حمایت اجتماعی و عوامل جمعیت‌شناختی بر مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی (مطالعه موردی: زنان شهر لامرد)، زن و بهداشت، شماره ۱، صص ۱-۱۹.
- کارگر فرد، مهدی؛ نادریان، مسعود (۱۳۸۵). تربیت بدنی در مدارس، چاپ دوم، تهران، انتشارات پیام نور.
- کاووسیان، جواد؛ فراهانی، محمدنقی؛ کدیور، پروین؛ هومن، عباس؛ شهرآرای، مهرناز؛ فرزاد، ولی‌الله (۱۳۸۶). مطالعه عوامل مؤثر بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان دختر و پسر دبیرستان‌های سراسر کشور در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳، پژوهش‌های نوین روانشناختی، شماره ۲، صص ۸۱-۱۰۴.
- واعظ موسوی، محمدکاظم؛ مسیبی، فتح‌الله (۱۳۸۶). روان‌شناسی ورزشی، چاپ اول، تهران، انتشارات سمت.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۵). تحلیل داده‌های چندمتغیری در پژوهش رفتاری، چاپ دوم، تهران، انتشارات پارسا.

- Ahmadi, M., Namazizadeh, M., & Mokhtari, P (2012). *Perceived motivational climate, basic psychological needs and self determined motivation in youth male athletes*, World applied sciences journal, 16(9): 1189-1195.
- Ainley, M., Hidi, S., & Berndorff, D (2002). *Interest, learning, and the psychological process that mediate their relationship*, Journal of educational psychology, 94(3): 545–561.
- Amorose, A.J., & Butcher, D (2007). *Autonomy-supportive coaching and self-determined motivation in high school and college athletes: A test of self-determination theory*, Psychology of sport and exercise, 8(5): 654–670.
- Bieg, S., Backes, S., & Mittag, W (2011). *The role of intrinsic motivation for teaching, teachers' care and autonomy support in students' self-determined motivation*, Journal for educational research online, 3(1): 122–140.
- Centers for Disease Control and Prevention (2004). *Participation in high school physical education – United States, 1991 - 2003*. Morbidity and Mortality Weekly Report, 53: 844–847.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M (2000). *The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior*, Psychological inquiry, 11(4): 227–268.
- Furrer, C., & Skinner, E (2003). *Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance*, Journal of educational psychology, 95(1): 148–162.
- Gagné, M (2003). *The role of autonomy support and autonomy orientation in prosocial behavior engagement*, Motivation and emotion, 27(3): 199-223.
- Hassandra, M., Goudas, M., & Chroni, S (2003). *Examining factors associated with intrinsic motivation in physical education: a qualitative approach*, Psychology of sport and exercise, 4(3): 211–223.
- How, Y.M., Whipp, P., Dimmock, J., & Jackson, B (2013). *The effects of choice on autonomous motivation, perceived autonomy support, and physical activity levels in high school physical education*, Journal of teaching in physical education, 32(2): 131-148.
- Hsu, Y.W., Chou, C.P., Nguyen-Rodriguez, S.T., McClain, A.D., Belcher, B.R., & Spruijt-Metz, D (2011). *Influences of social support, perceived barriers, and negative meanings of physical activity on physical activity in middle school students*, Journal of physical activity and health, 8(2): 210–219.
- Legault, L., Green-Demers, I., & Pelletier, L.G (2006). *Why do high school students lack motivation in the classroom? Toward an understanding of academic amotivation and the role of social support*, Journal of educational psychology, 98(3): 567–582.
- Lodewyk, K.R., & Pybus, C.M (2013). *Investigating factors in the retention of students in high school physical education*, Journal of teaching in physical education, 32(1): 61-77.
- Mageau, G.A., & Vallerand, R.J (2003). *The coach-athlete relationship: A motivational model*, Journal of sport sciences, 21(11): 883–904.
- Ntoumanis, N (2001). *A self-determination approach to the understanding of motivation in physical education*, The british journal of educational psychology, 71(2): 225–242.

- Ntoumanis, N (2005). *A prospective study of participation in optional school physical education using a self-determination theory framework*, Journal of educational psychology, 97(3): 444-453.
- Ntoumanis, N., Pensgaard, A.M., Martin, C., & Pipe, K (2004). *An ideographic analysis of amotivation in compulsory school physical education*, Journal of Sport & exercise psychology, 26(2): 197-214.
- Pelletier, L.G., Beaudry, S., Sharp, E., & Otis, N (2008). *The interpersonal behaviors scale: a measure of autonomy support, competence and relatedness in different life domains*, Unpublished manuscript, University of Ottawa, Ontario, Canada.
- Reeve, J (2002). *Self-determination theory applied to educational settings*. In E.L. Deci & R.M. Ryan (Eds.), *Handbook of self-determination research* (pp. 183–203). Rochester, NY: University of Rochester Press.
- Reeve, J (2006). *Teachers as facilitators: What autonomy-supportive teachers do and why their students benefit*, The elementary school journal, 106(3): 225-236.
- Reinboth, M., Duda, J.L., & Ntoumanis, N (2004). *Dimensions of coaching behavior need satisfaction, and the psychological and physical welfare of young athletes*. Motivation and emotion, 28(3): 297–313.
- Ryan, R.M., & Deci, E.L (2000). *Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definition and new directions*, Contemporary educational psychology, 25(1): 54–67.
- Sallis, J.F (2000). *Age-related decline in physical activity: A synthesis of human and animal studies*, Medicine and science in sports and exercise, 32(9): 1598-1600.
- Shahar, G., Henrich, C.C., Blatt, S.J., Ryan, R., & Little, T.D (2003). *Interpersonal relatedness, self-definition, and their motivational orientation during adolescence: A theoretical and empirical integration*, Developmental psychology, 39(3): 470–483.
- Shen, B., Li, W., Sun, H., & Rukavina, P.B (2010). *The influence of inadequate teacher-to- student social support on amotivation of physical education students*, Journal of teaching in physical education, 29(4): 417-432.
- Standage, M., Duda, J.L., & Ntoumanis, N (2005). *A test of self-determination theory in school physical education*, The British journal of educational psychology, 75(3): 411–433.
- Standage, M., Duda, J.L., & Ntoumanis, N (2006). *Students' motivational processes and their relationship to teacher ratings in school physical education: A self-determination theory approach*, Research quarterly for exercise and sport, 77(1): 100–110.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S (2007). *Using multivariate statistics*. Fifth edition, Boston: Pearson Education.
- Wigfield, A., & Eccles, J.S (2000). *Expectancy-value theory of achievement motivation*, Contemporary educational psychology, 25(1): 68–81.
- Zhang, T., Solmon, M.A., Kosma, M., Carson, R.L., & Gu, X (2011). *Need Support, Need Satisfaction, Intrinsic Motivation, and Physical Activity Participation among Middle School Students*, Journal of teaching in physical education, 30(1): 51–68.

Canonical correlation of the relationship between social support and students' lack of motivation in physical education activities

Mazyari M.^{1*}, Kashef S M.², SeyedAmeri M H.³

¹M.A, Sport Management, ²&³Associate Professor, Urmia University

Received: 31 July 2013

Accepted: 11 March 2014

Abstract

Objective: The aim of this study was to investigate the canonical correlation of the relationship between the social support and absence of motivation of 2nd and 3rd grade high school students in physical education activities.

Methodology: The method of study was descriptive–correlation, and field survey. 381 students among 2nd and 3rd high school students of Bookan city were chosen through multi-level cluster random sampling. They filled in interpersonal behavior scale of Pelletier et.al (2008) with the reliability ($\alpha = .81$), and questionnaire of absence of motivation in physical education of Shen et.al (2010) with reliability ($\alpha = .78$). Data was analyzed with Canonical Correlation method.

Results: The results showed that there was a negative significant relationship between autonomy support with insufficient values of activities ($r = -0.130$, $p < 0.05$), and unappealing activities ($r = -0.166$, $p < 0.05$). Competence support had a negative significant relationship with deficient ability ($r = -0.135$, $p < 0.05$), deficient effort ($r = -0.133$, $p < 0.05$), insufficient values of activities ($r = -0.197$, $p < 0.01$), and unappealing activities ($r = -0.202$, $p < 0.01$). Relatedness support had a negative significant relationship with deficient ability ($r = -0.110$, $p < 0.05$), deficient effort ($r = -0.108$, $p < 0.05$), insufficient values of activities ($r = -0.157$, $p < 0.01$), and unappealing activities ($r = -0.178$, $p < 0.01$). Also, canonical correlation showed a significant set between social support and students' lack of motivation, that is, set of social support predicted set of students' lack of motivation (0.19).

Conclusion: Physical education teachers, who provide supportive environment for students, can influence students' motivation, and increase their participation at physical education activities.

Keywords: Canonical correlation, Motivation, Physical education, Social support.

---

*Email: m.mazyari@yahoo.com

